

Nr 219.

Av herrar **Hedlund** i Östersund och **Ericson** i Boxholm, om vissa ändringar i fattigvårdslagen.

Enligt § 50, mom. 2, fattigvårdslagen, är hemortskommun icke skyldig ersätta fattigvårdskostnad, som haft till ändamål att bereda barn tillfälle att begagna skolundervisning. Ej heller ersättes läkare- eller förlossningshjälp eller medicin, då sådan hjälp lämnats annorledes än i förening med vård å anstalt. Begravningshjälp skall likaledes icke ersättas av hemorts-samhället.

Staten ersätter ej heller vistelsesamhället för angiven fattigvård (§ 60, 3 mom.) utom för de fall att understödstagaren icke är svensk medborgare.

Dylik fattigvård utgör icke hinder för förvärv av hemortsrätt (§ 49).

År 1918, då fattigvårdslagstiftningen genomfördes, förefunnos mycket bärande skäl för dessa bestämmelser. Läkarehjälp och medicin liksom också förlossningshjälp betraktades då såsom relativt små tillfälliga utgifter. En mindre engångsutgift för kläder eller dylikt åt skolpliktiga barn betraktades på enahanda sätt.

Dessa utgifter ansågos därför böra stanna på vistelsesamhället och tillika icke utgöra hinder för förvärv av persons hemortsrätt.

Förhållandena hava emellertid sedan 1918 ändrats, och här berörda bestämmelser äro icke ägnade att befrämja god fattigvård och rättvis fördelning av fattigvårdskostnaden.

Den läkarhjälp, varom här är fråga, är numera icke alltid en ringa utgift. Fattigvårdssamhället drabbas under vissa förhållanden av kännbar kostnad härför. Kvävgasbehandling av lungsjuka blir ofta ekonomiskt betungande för fattigvården. Patienten måste under tre års tid en gång i månaden undersökas och lungan kvävgaspåfyllas. Läkarearvodet uppgår till omkring 120 kronor om året och resekostnaden och andra utgifter till minst samma belopp. Denna läkarehjälp torde knappast ha varit känd år 1918. Då utgick man ifrån att en tuberkelsjuk under de tre år, han nu går under kvävgasbehandling, skulle vårdas vid sanatoriet, och att landstinget skulle ersätta fattigvården kostnaden härför.

Socketpatienters behandling med insulin är även ett slag av läkarehjälp, som lagstiftarna år 1918 icke räknade med, men som många gånger medför icke oväsentlig kostnad för fattigvården.

Tandvård kan under vissa förhållanden nu hänföras till fattigvård enligt § 1, fattigvårdslagen, och åsamka fattigvården icke betydelselös kostnad.

Exemplen belysa huru förhållandena hava förändrats.

Även om fattigvårdsstyrelserna i allmänhet beredvilligt lämna behövande nödig läkarevård, rygga de likväl mången gång inför de utgifter, som drabba kommunen för person, som tillhör annat samhälle. Fall kunna även angivas då den sjuke nödgats anlita myndigheters hjälp för läkarevård av här angiven art.

Av det redan anförda framgår, att läkarehjälp och medicin numera icke är en obetydlig fattigvårdsutgift. Att under sådana förhållanden undantaga dessa utgifter från fattigvård, som skall ersättas av hemortssamhället, är icke sakligt grundat. Om fattigvårdssamhället — för att taga den bröstsjuke såsom exempel — utgivit i försörjningsbidrag 200 kronor för året och erhåller ersättning härför av hemortssamhället, då är det både logiskt och rättvist, att vistelsesamhället även gottgöres för kostnaden av kvävgasbehandling, som kanske orsakat högre utgift än försörjningsbidraget.

I fråga om ersättning för förlossningshjälp föreligga visserligen icke så starka skäl för en lagändring som beträffande ersättning för läkarehjälp och medicin. Skäl kunna likväl anföras, som även motivera lagändring i berörda avseende.

Då fattigvårdsstyrelsen drabbas av utgift i anledning av barnsbörd, är visserligen kostnaden för förlossningshjälpen den ofta minst kännbara utgiften, och i intet fall torde hjälp hava vägrats av den anledningen att kvinnan haft hemorts rätt i annat samhälle.

Det oaktat kan knappast något skäl anföras för att förlossningskostnaden icke skall gottgöras, då andra av förlossningen orsakade fattigvårdsutgifter skola ersättas av hemortssamhället. Ersättningsärendenas handläggning komme att vinna i enkelhet på att ej vissa angivna kostnader lösbrutas ur ersättningsbestämmelserna.

Fattigvård, som haft till ändamål att bereda barn tillfälle att bevista skolan, hava vållat onödiga ersättningstvister och komplicerat fattigvårdsprocesserna.

För barn, som äro föremål för barnavårdsnämndernas verksamhet, sakna dessa bestämmelser varje betydelse. Fattigvård däremot åt barn i skolåldern ger ofta upphov till tvister, som i allmänhet ha följande karaktär:

En barnrik familj lämnas understöd, och fattigvårdsstyrelsen återsöker kostnaden av hemortssamhället. Detta bestrider ofta debiteringen, enär viss del av understödet måste ha avsett att sätta något barn i tillfälle att bevista skolan. Landets länsstyrelser hava säkert mött många dylika processer.

Få understödsfall torde ha förekommit, där fattigvård endast lämnats för barnens hållande i skola. Kläder och skor äro visserligen erforderliga härför, men dessa persedlar äro lika nödvändiga för barnens uppehälle i allmänhet, och att skäligen uppskatta till vilket belopp dylik ersättning skall anses ha uppgått för att hålla barnet i skola är omöjligt.

Dessa ersättningsbestämmelser, som ökat fattigvårdsprocesserna och så-

lunda icke medfört någon fördel i fråga om fattigvårdens handhavande, böra ej längre bibehållas.

Vad slutligen angår ersättning för begravningskostnad finnes knappast skäl att längre bibehålla bestämmelserna att dessa kostnader ej skola ersättas.

Även om utgifterna äro betydelselösa, kan det icke förebäras godtagbara skäl för att ej denna kostnad lika väl som årslånga understöd skall ersättas. Det torde väl sällan inträffa — utom i storstäderna — att fattigvården begraver en person utan att den döde under livstiden varit föremål för fattigvårdens omsorger.

Det är därför omotiverat, att kostnaden för den sista hjälpen icke skall ersättas av hemorten. En ändring i berörda avseende skulle i icke ringa grad trygga en fattig främlings pietetsfulla begravning.

Det synes oss sålunda mycket välgrundat, att § 50, fattigvårdslagen, ändras så att paragrafens andra moment utgår. I överensstämmelse härmed bör också § 60 givas sådant innehåll, att för de fall staten ersätter fattigvård denna ersättning även skall omfatta sådan fattigvård, som enligt nu gällande lag icke ersättes.

Den nu berörda fattigvårdskostnaden utgör icke hinder för förvärv av hemorts rätt. Skälen härför äro givetvis desamma som skälen för att ej denna kostnad kan utsökas. Hjälpen har — förmenar man — varit ur kostnads synpunkt ringa och endast tillfällig. Det är givetvis en både human och riktig princip att ej göra hemorts rätten beroende av ett tillfälligt och ringa understöd av fattigvården.

Denna princip har dock icke kunnat med nuvarande lagstiftning upprätthållas. Små tillfälliga understöd av annan karaktär än de, som angivas i § 50, hindra hemorts rätt.

En person, som genom fattigvårdens försorg beredes några dagars lasarettsvård, förlorar därav möjligheten att under det år, han erhållit denna vård, förvärva hemorts rätt. Däremot utgör icke regelbunden behandling på fattigvårdens bekostnad vid poliklinik under flera år — kvävgasbehandling t. ex. — hinder för förvärv av hemorts rätt.

Att lägga sådan fattigvård som läkarehjälp och medicin till hinder för förvärv av hemorts rätt är således icke att bryta mot principen att ej tillfällig hjälp av fattigvården skall hindra hemorts rätt.

I fråga om förlossningshjälp ha vi förut omnämnt, att dylik hjälp av fattigvården nästan undantagslöst är förbunden med annan fattigvård, som hindrar hemorts rätt. Det är av denna anledning utan betydelse att bibehålla bestämmelsen att förlossningshjälp ej är sådan fattigvård, som utgör hinder för ny hemorts rätt.

Av enahanda skäl som beträffande förlossningshjälp sakna undantagsbestämmelserna om fattigvårds för skolpliktigas skolgång inverkan på hemorts rätt betydelse. Samma är också förhållandet beträffande begravnings-

kostnaden. För den dödes försörjningspliktiga har annan fattigvård, som under livstiden lämnats den avlidne, utgjort hinder för hemortsrätt.

Erfarenheten giver vid handen, att den fattigvård, som enligt § 49 i fattigvårdslagen icke utgör hinder för förvärv av hemortsrätt, är numera till sin natur likvärdig med annan fattigvård, och att alltså ett bibehållande av bestämmelserna att dylik fattigvård ej skall utgöra hinder för hemortsrättsförvärv icke längre ha fog för sig.

På grund av vad vi sålunda anfört få vi vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte besluta sådan ändrad lydelse av §§ 50 och 60 i lagen om fattigvård att hemortskommunens fattigvårdssamhälle och staten bliva ersättningskyldiga för även den fattigvårdskostnad, som angives i berörda §§, samt att § 49 i nämnda lag erhåller sådan ändrad lydelse, att även sådan fattigvård, som däri angives, kommer att utgöra hinder för förvärv av hemortsrätt.

Tillika få vi hemställa, att vederbörande utskott måtte föreslå härav betingad lagtext.

Stockholm den 17 januari 1936.

Verner Hedlund,
Östersund.

F. O. Ericson,
Boxholm.